

Skogsbeskattningen

Av intendenten Hans Markstedt

Regeringsrättssekreterare Ulf Malmgårds inlägg i denna tidskrift nr 1/1973 s. 48 har författaren till denna artikel sett mera som en vädjan om synpunkter från dem, som i den praktiska verksamheten har att syssla med frågor rörande taxering av inkomst av skogsbruk och av försäljning av skogsfastigheter, än som ett allvarligt menat försök till lösning på det komplexa problem det här är fråga om. Malmgård konstaterar att skattekommitténs betänkande (SOU 1969:30) inte föranlett någon debatt som avsatt spår i skattetidskrifter. Det är ett i och för sig riktigt påpekande. Det innebär emellertid ej att det inte förekommit diskussioner bland skogsbrukets företrädare. Såvitt författaren har sig bekant synes den björneska utredningen ha fått ett i allmänhet positivt mottagande hos företrädare för skogsnäringen. Vad man inom skogsnäringen hoppas på är att finansdepartementet i samarbete med företrädare för skogsnäringen skall lösa kvarstående frågor för genomförande av de björneska förslagen. Närmast gäller det avvecklingen av realisationsvinstbeskattningen för skog, övergångsbestämmelser för att göra det möjligt för dem som köpt skog att göra avdrag för skogs ingångsvärde under en viss övergångstid samt bestämmelser avsedda att mildra den progressiva statliga beskattningen vid försäljning av skog.

Innan jag går vidare i denna framställning vill jag återge några ord från de direktiv som finansministern lämnade till skogsskattekommittén och som återgivits i betänkandet (sid. 11):

”Om orsakerna till de svårigheter som visat sig föreligga att rätt tillämpa skogsskattereglerna och därigenom erhålla ett med skattelagstiftningen åsyftat taxeringsresultat yttrade departementschefen:

Reglerna är dessutom svåra att tillämpa och erfarenheterna har visat att det i praktiken inte alltid är möjligt att komma fram till ett materiellt sett riktigt resultat. För beräkning av värdeminskningssavdrag erfordras exempelvis i första hand ett bedömande av ingångsvärdet på den växande skogen, vilket förutsätter en uppdelning av köpeskillingen för en jordbruksfastighet på å ena sidan inägor, byggnader, skogsmark m m och å andra sidan den växande skogen. Det förekommer så gott som aldrig, att en dylik uppdelning görs i köpehandlingarna. Några allmängiltiga grunder för en sådan uppdelning kan självfallet inte uppställas. Ej sällan har säljare och köpare mot varandra stridande intressen i fråga om hur uppdelningen skall ske. Även hos olika beskattningsmyndigheter liksom hos anlitade skogssakkunniga växlar uppfattningarna i detta hänseende, och den utredning om faktiska förhållanden, som kan tjäna till ledning vid bedömningen, är regelmässigt ofullständig och bristfällig. På liknande sätt förhåller det sig med andra faktiska förhållanden, som är av betydelse för taxeringen, såsom storleken av ingående virkesförråd, tillväxt och avverkningar under innehavet o d.

Svårigheterna för de skattskyldiga att deklarerera på ett godtagbart sätt och för olika myndigheter att rätt fullgöra sina åligganden beträffande skogsbeskattningen underströks av departementschefen på följande sätt:

Av det sagda framgår, att det i många fall är förenat med stora svårigheter för de skattskyldiga att på rätt sätt deklarerera inkomst av skogsbruk. För beskattningsmyndigheterna är taxeringen av sådan inkomst tidsödande och därmed kostsam för det allmänna. Skatteprocesser rörande beskattning av inkomst av skogsbruk är vanliga. Utredningen i dessa mål är merendels ofullständig, framför allt emedan en tillfredsställande utredning skulle bli alltför dyrbar eller är omöjlig att åstadkomma på grund av bristande personella resurser. Avgöranden i skattemål av denna art måste därför bli osäkra.”

Skattekommittén var inne på rätt linje, när man gjorde rent hus med avdragsrätten för skogs ingångsvärde, men kommittén har också förutsett att ett genomförande av dess förslag kräver slopandet av realisationsvinstbeskattningen av skog. Ett bibehållande skulle nämligen medföra dubbelbeskattning av skog. Dels skulle skogen realisationsvinstbeskattas vid försäljning av skogsfastighet, dels också inkomstbeskattas vid fastighetsköparens försäljning av skogen. Kommittén säger härom (sid. 208):

”Kommittén föreslår att det nu rådande sambandet mellan skogsbeskattning och beskattning för realisationsvinster upphäves. Den sistnämnda beskattningen bör inte innefatta skogsinkomster. En reglering i detta hänseende är påkallad oavsett vilken ståndpunkt som intas till systemet för skogsbeskattningen.”

När det gäller beskattning av inkomst av jordbruksfastighet är det ingen som kommit på idén att göra avdrag för grödas ingångsvärde vid försäljning av jordbruksprodukter. Inkomsterna av försäljning eller uttag av produkterna beskattas utan sådant avdrag och ett liknande betraktelsesätt bör tillämpas vid beskattning av skog. Det är så man måste lösa problemet, om det i direktiven till skattekommittén uppsatta målet skall nås.

Den växande skogen måste som kommittén framhållit undantas från realisationsvinstbeskattningen. Vill man bibehålla sambandet med realisationsvinstbeskattningen, så kan det begränsas till att gälla mark, byggnader och särskilda värden. Enligt det nya förslaget till fastighetstaxeringsvärden skall värdet på byggnader anges särskilt. Man har då i fastighetslängden värdet av mark, byggnader, och övriga särskilda värden (fallvärde, grustäkt, exploateringsvärde m m). Taxering av fastighet sker vart femte år. Skulle försäljning av skogsfastighet ske under mellantiden, kan de realisationsvinstbelastade värdena räknas upp efter ett enkelt av RSV fastställt index. Restande värde utgör värdet av skog. Onekligen skulle avsevärda besparingar härigenom vinnas vid taxeringsarbetet.

Det av Malmgård framkastade förslaget eliminerar inte de svårigheter man vill komma ifrån enligt finansministerns direktiv till skattekommittén. Det är möjligt att skogstaxeringen tekniskt skulle kunna ordnas enligt de schabloner som Malmgård antytt i sin uppsats. Artikelförfattaren har dock svårt att se att det går att genomföra i storskogsbruket. Det företag som artikelförfattaren företräder — Svenska Cellulosa

Aktiebolaget – äger skogsmark omfattande 2.130.000 hektar. Skogsfastigheterna inom kommunen utgör en taxeringsenhet, i vissa kommuner överstigande 100.000 hektar. I Jokkmokks kommun, som är ungefär lika stor som hela Värmland, utgör bolagets skogsinnehav över 120.000 hektar fördelade på ett stort antal fastigheter spridda över stora delar av kommunen. Att här använda schabloner enligt Malmgårds förslag vid försäljning och vid upplåtelse av servitut eller nyttjanderätt för vattenreglering, krafledningar, vägar, teleledningar, grustag m m låter sig ej göra. Praktiska skäl talar därför för en vidare bearbetning av den i många stycken väl genomtänkta björneska utredningen.